

Remeo Oy:n kommentit koskien Raahen kaupungin sekajätteen kuljetusjärjestelmää

Mikäli kuljetusjärjestelmässä päädytään kunnan järjestämään jätehuoltoon, poistuu kuluttajalta aito valinnanvapaus päättää miltä palveluntarjoajalta palvelunsa hankkii. Tämä on varmasti asia, joka herättää kuluttajissa tyytymättömyyttä, kun palvelun hintaan tai laatuun ei pysty enää jatkossa itse vaikuttamaan, vaan kuluttajan on jatkossa vain tyydyttävä saamaansa palveluun.

Nykyisellään kiinteistön haltijalla on alueellisesti riittävästi valinnan varaa, miltä yritykseltä he hankkivat jätteen kuljetuspalveluja.

Kunnan järjestämään kuljetusjärjestelmään liittyy aina myös suurempi huoltovarmuusriski. Vuonna 2023 tästä saatiin varoittava esimerkki, jossa kymmenen maakunnan alueella toiminut jätekuljetusyritys ajautui konkurssiin ja satojen tuhansien asukkaiden jätteet jäivät ajamatta, tämän seurauksena. Eli ei voi sivuuttaa jo toteutuneita tilanteita, joissa urakka kilpailutuksien myötä kuntalaisten huoltovarmuus on vaarantunut ja lasku on jäänyt maksettavaksi kuntayhtiölle (<https://yle.fi/a/74-20017438> viitattu 2.7.2025). Päätöksen teon yhteydessä tulee huomioda, että toimialan muut yritykset ovat näissä tapauksissa auttaneet kunnallisia jäteyhtiöitä laaja-alaisesti, jotta kuntalaisten jätteet ovat saatu kuljettua ja huoltovarmuus taattua. Useissa maakunnassa jouduttu tekemään erittäin merkittäviä poikkeusjärjestelyjä kuljetusten osalta. On jouduttu uudelleen avaamaan kilpailutuksia sekä esimerkiksi Ylä-Savossa ottamaan jätteiden kuljettaminen kunnan omaksi toiminnaksi.

Tällaista ei koskaan tapahtuisi kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen osalta, koska ajot jakautuvat eri yrityksille ja huoltovarmuus on erittäin taattu.

Uuden jätelain myötä markkinoilta on siirtynyt jo kunnallisille jäteyhtiöille arvion mukaan 80–100 miljoonaa euroa. Kunnalliset jäteyhtiöt ovat saaneet uuden jätelain myötä jo asumisessa syntyvät bio- ja erilliskerättävät hyötyjakeet. Asiassa tehdyn yritysvaikutusten arvioinnin mukaan kunnan järjestämänä järjestelmästä voi koitua sekä hyötyjä että haittoja eri kokoluokkien yrityksille. Lopullisina kärsijöitä näissä tapauksissa on kuitenkin yleensä kuluttajat.

Kunnan järjestämä jätteenkuljetus ei takaa, etteikö eri jätelajeita ajaisi eri yhtiöt ja autot, eikä sillä näin ollen ole liikennemäärissä tai hiilijalanjäljessä ole mitattuna merkittävää vaikutusta verrattuna kiinteistön haltijan järjestämään kuljetukseen. Ei ole nähtävissä, että yritykset tai kuntalaiset olisivat missään maakunnassa hyötäneet sekajätteen kunnallistamisesta.

Viranomaisen tulkitsee monesti yritysten asiakaspalveluiden laatua, järjestämistapaa ja saavutettavuutta, ilman minkäänlaisia perusteluita. Alueella toimii erilaisia yrityksiä, joissa asiakaspalvelua hoitaa myös kuljetuksia hoitavat toimijat. Nykyisessä kuljetusjärjestelmässä yhteydenotot tapahtuvat, joka tapauksessa samaan organisaatioon, joka tekee tyhjennykset. Jatkossa yhteydenotot tapahtuisivat eri organisaatioon kuin siihen, mikä tekee todelliset tyhjennykset. Onko ylikunnallisella toimijalla riittävää ketteryyttä sopeutua nopeisiin muutoksiin asiakkaiden tarpeiden mukaisesti? Uhkakuvana on, että palvelun laatu asiakkaan suuntaan ei varmastikaan parane, mikäli kuljetusjärjestelmässä siirrytään kunnan järjestämään kuljetusjärjestelmään. Kuljetusjärjestelmän muutokseen liittyen ei ole käsittääksemme tehty minkäänlaista markkinaselvitystä.

Viimeisenä huomiona päätöstä tehdessä on hyvä ottaa huomioon mahdollinen lainmuutos liittyen hankintalain uudistamiseen valtioneuvoston toimesta. Hankintalain tullessa voimaan tämän hetken luonnoksen mukaisena, tulee se vaikuttamaan voimakkaasti ylikunnallisten jätehuoltoyhtiöiden toimintaan.

Kunnioittavasti

Liiketoimintapäällikkö Saara Palo-oja

Remeo Oy

Palvelut Oulu